

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

για την προετοιμασία
των χωρικών
στρατηγικών της
περιόδου 2021-27
στην Περιφέρεια
Ανατολικής
Μακεδονίας - Θράκης

Εισαγωγή

Ο παρών συνοπτικός Οδηγός απευθύνεται στους Δήμους της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης -ιδίως στα στελέχη των Υπηρεσιών Προγραμματισμού των Δήμων- και έχει ως στόχο την υποβοήθησή τους για την έγκαιρη έναρξη προετοιμασίας του σχεδιασμού των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ και ΣΒΑΑ) της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027.

Ο Οδηγός περιλαμβάνει πολύ βασικές κατευθυντήριες οδηγίες, σε ενότητες, για την κατ' αρχήν συνοπτική περιγραφή μιας στρατηγικής και τον εντοπισμό και συγκέντρωση των σημαντικότερων στοιχείων που πρέπει να περιλαμβάνει η πρόταση για την τεκμηρίωσή της. Επίσης περιλαμβάνει μεθοδολογικά στοιχεία για την προετοιμασία της.

Ειδικότερα:

Στην Ενότητα Α παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά της προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης.

Η Ενότητα Β αποτελεί το βοήθημα για τη συγκέντρωση υφιστάμενων μελετών, εμπειρογνομосυνών ή ερευνών, από τις οποίες είναι δυνατή η τεκμηρίωση της αναγκαιότητας ενός σχεδίου παρέμβασης (ΟΧΕ) στην προτεινόμενη περιοχή.

Η Ενότητα Γ αποτελεί βοήθημα για την οργάνωση της διαβούλευσης σε τοπικό επίπεδο.

Στην Ενότητα Δ αποτυπώνονται οι Άξονες Παρέμβασης της στρατηγικής και οι Ενδεικτικές Δράσεις ανά Άξονα.

Στην Ενότητα Ε αποτυπώνονται οι δυνητικοί δικαιούχοι και η συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΔΔ) ανά Δράση και Ταμείο.

Στην Ενότητα ΣΤ παρουσιάζεται ενδεικτικός κατάλογος έργων που μπορούν να υπηρετήσουν τους στόχους της στρατηγικής, με ενδεικτικό προϋπολογισμό (ΔΔ) και βαθμό «ωριμότητας».

Στην Ενότητα Ζ αποτυπώνονται οι παράγοντες κινδύνων και τα μέτρα αντιμετώπισής τους για την υλοποίηση της στρατηγικής

Σημειώνεται ότι ο Συνοπτικός αυτός Οδηγός αποτελεί το πρώτο βήμα για το σχεδιασμό μιας στρατηγικής. Το δεύτερο θα είναι η οριστικοποίησή της, με βάση τις Οδηγίες που θα εκδοθούν από την Εθνική Αρχή Συντονισμού του ΕΣΠΑ, τη Διαχειριστική Αρχή, αλλά και τη διαβούλευση των ενδιαφερομένων φορέων και πολιτών σε τοπικό επίπεδο.

Ο Συνοπτικός Οδηγός συντάχθηκε στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης της ΠΕΔ ΑΜΘ με την ΕΕΤΑΑ, με αντικείμενο την υποβοήθηση των Υπηρεσιών Προγραμματισμού των Δήμων. Στην Προγραμματική Σύμβαση προβλέπεται επίσης η διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων και σχετικών εργαστηρίων.

Α. Σύνταξη αρχικής πρότασης για την περιοχή παρέμβασης

Συνοπτική παρουσίαση της ταυτότητας της περιοχής	
Τίτλος Παρέμβασης	Τεκμηρίωση προβλημάτων και αναγκών
Περιοχή παρέμβασης	Συνοπτική περιγραφή της προτεινόμενης περιοχής παρέμβασης. Η περιγραφή περιλαμβάνει τη θέση της περιοχής και τις χωρικές εξαρτήσεις από σημαντικούς αναπτυξιακούς πόλους, την έκταση και τον πληθυσμό.
Βασικά χαρακτηριστικά της ταυτότητας της περιοχής	Περιγραφική αποτύπωση των βασικών ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής (υστερήσεων και δυνατοτήτων), για τα οποία είναι απαραίτητη η παρέμβαση. Ενδεικτικά: • Περιβαλλοντική υποβάθμιση ή σημαντικοί περιβαλλοντικοί πόροι • Αποβιομηχάνιση / φθίνουσα παραγωγική δραστηριότητα / ανεργία • Ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά • Ιδιαίτερα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα • Αστικό περιβάλλον / Βασικές υποδομές & εξυπηρετήσεις
Χάρτης της περιοχής	Χάρτης ή Διάγραμμα σε κατάλληλη κλίμακα. Είναι δυνατόν ο χάρτης να απεικονίζει υπο-περιοχές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά
Όραμα	Περιγραφή ενός κοινού, μεσοπρόθεσμου (πχ εικοσαετίας) οράματος για την περιοχή, των φορέων και πολιτών που ζουν και δραστηριοποιούνται σε αυτή.
Στρατηγικοί Στόχοι	Αναφορά στους επιδιωκόμενους στρατηγικούς στόχους του σχεδίου παρέμβασης, που υπηρετούν το κοινό όραμα και επιδιώκεται η επίτευξή τους μέχρι το 2029 (λήξη της προγραμματικής περιόδου).

B. Συγκέντρωση Στοιχείων τεκμηρίωσης

Μελέτες & θεσμικές ρυθμίσεις που αφορούν ή αναφέρονται στην περιοχή παρέμβασης (ενδεικτικά)	
Κατηγορία	Τίτλος, Ημερομηνία, Φορέας, χαρακτηρισμός (μελέτη, νόμος, ΥΑ κλπ)
Γενικά Αναπτυξιακά θέματα	- Περιφερειακό Πρόγραμμα 2021-27 - Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα - Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων - Περιφερειακή στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης
Χωροταξία	- Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (μελέτες & ΦΕΚ) - Ειδικά Χωροταξικά - Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια / ΣΧΟΟΑΠ (μελέτες & ΦΕΚ) - Όρια Οικισμών και χρήσεις γης (Αποφάσεις) - Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας - Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων
Περιβάλλον	- Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) - Περιοχές Natura 2000 - Εθνικά Πάρκα - Αισθητικά δάση - Καταφύγια άγριας ζωής - Υγρότοποι - Βιογενετικά αποθέματα
Κοινωνικά θέματα	- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινωνική ένταξη - Σχέδιο Δράσης για την κοινωνική ενσωμάτωση ειδικών ομάδων του πληθυσμού - Μελέτες διάγνωσης ή βάσεις δεδομένων για την απασχόληση

Γ. Διερεύνηση, διαβούλευση για το πλαίσιο συνεργασίας

α. Εταιρικό σχήμα για τη διακυβέρνηση	
Δυνητικοί εταίροι και ρόλοι	Σύνταξη καταλόγου με τους δυνητικούς εταίρους (επωνυμία, αντικείμενο δραστηριότητας/αρμοδιότητας, στοιχεία επικοινωνίας, ρόλος στη στρατηγική)
Πλαίσιο συνεργασίας	Αναφορά στις εναλλακτικές δυνατότητες και επιλογή. Ενδεικτικά: • Ενδιάμεσος Φορέας • ΜΟΥ • Προγραμματική Σύμβαση • Προγραμματική Συμφωνία / Πρωτόκολλο συνεργασίας
Επιχειρησιακή δομή παρακολούθησης της στρατηγικής	Αναφορά στην επιχειρησιακή ομάδα διοίκησης του έργου, διαθεσιμότητα στελεχών και οργανωτική δομή
β. Μεθοδολογία σχεδιασμού ή αναθεώρησης	
Επισπεύδων φορέας	Επιλογή του φορέα ή των φορέων που τίθενται επικεφαλής του σχεδιασμού. Στην περίπτωση περισσοτέρων του ενός, αναφορά στο πλαίσιο συνεργασίας.
Τρόπος εκπόνησης του σχεδίου παρέμβασης	Αναφορά στην ομάδα στελεχών στην οποία ανατίθεται η ευθύνη εκπόνησης της στρατηγικής (ονοματεπώνυμο και φορέας προέλευσης και ρόλος). Αναφορά στη χρήση ή μη εξωτερικού συμβούλου και στην περίπτωση αυτή, αναφορά της διαδικασίας ανάθεσης των υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων και ο ορισμός της αναθέτουσας αρχής.
Μεθοδολογία κινητοποίησης και εμπύχωσης τοπικών φορέων	Περιγράφονται τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την κινητοποίηση των δυνητικών εταίρων. Ενδεικτικά: • Τοπικά μέσα (εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση) • Μέσα κοινωνικής δικτύωσης • Δημιουργία διαδραστικού ιστοτόπου • Ημερίδες • Εργαστήρια • Διακίνηση & επεξεργασία ερωτηματολογίων
Χρονοδιάγραμμα	Χρονοδιάγραμμα των απαιτούμενων ενεργειών και κρίσιμα χρονικά ορόσημα

Δ. Οργάνωση σε Άξονες & καταγραφή Ενδεικτικών Δράσεων

Άξονες & Ενδεικτικές Δράσεις	
Άξονας 1	Περιγραφή
Ενδεικτικές Δράσεις	1.1 1.2 1.ν
Άξονας 2	Περιγραφή
Ενδεικτικές Δράσεις	2.1 2.2 2.ν
Άξονας ν	Περιγραφή
Ενδεικτικές Δράσεις	ν.1 ν.2 ν.ν

Ε. Ενδεικτικός Προϋπολογισμός

Ενδεικτικός προϋπολογισμός ανά Άξονα και Δράση				
Άξονας	Δράση	Δημόσια Δαπάνη	Δυνητικοί δικαιούχοι	Ταμείο
1.....	1.1.			
	1.2.			
	1.ν.			
Σύνολο Άξονα 1				
2.	2.1.			
	2.2.			
Σύνολο Άξονα 2				
ν.	ν.1.			
Σύνολο Άξονα ν				

Συνολική ΔΔ / Ταμείο	€
ΕΤΠΑ	
ΕΚΤ	
.....	
Σύνολο	

ΣΤ. Ενδεικτικός κατάλογος έργων

Άξονας 1					
Δράση	Τίτλος έργου	Δικαιούχος	Δημόσια Δαπάνη	Ταμείο	Ωριμότητα
1.1	1.1.1....				
1.1					
1.1					
1.2	1.2.1.				
1.2					
1.2					
1.v	1.v.1.....				
1.v					
Άξονας 2					
Δράση	Τίτλος έργου	Δικαιούχος	Δημόσια Δαπάνη	Ταμείο	Ωριμότητα
2.1					
2.1					
2.1					
2.2					
2.2					
2.2					
2.v					
2.v					

2.ν					
Άξονας ν					
Δράση	Τίτλος έργου	Δικαιούχος	Δημόσια Δαπάνη	Ταμείο	Ωριμότητα
ν.1					
ν.1					
ν.1					
ν.2					
ν.2					
ν.2					
ν.ν					
ν.ν					
ν.ν					

Η ωριμότητα θα χαρακτηρίζεται ως ακολούθως:

A	Όριμο προς δημοπράτηση
B	Σε στάδιο εγκρίσεων / αδειοδοτήσεων / σύνταξης ΤΔ
Γ	Εκπονείται η μελέτη
Δ	Σύνταξη τευχών δημοπράτησης της μελέτης
E	Ανώριμο

Ζ. Ανάλυση κινδύνου

Ανάλυση κινδύνου κατά κατηγορίες και διατύπωση προτάσεων	
Διαμόρφωση της συνεργασίας	Εκτίμηση του κατ' αρχήν ενδιαφέροντος των δυνητικών εταίρων και των μέτρων εμπύχωσης και κινητοποίησης
Επιχειρησιακή ικανότητα εταίρων στην υλοποίηση έργων	Αναφορά στην εμπειρία υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, το δυναμικό των δυνητικών δικαιούχων και συσχέτιση κάθε εταίρου με κατηγορίες έργων που θα αναλάβει (τεχνικά έργα, προμήθειες, υπηρεσίες)
Ωριμότητα έργων	Αναφορά στα μέτρα «ωρίμανσης» των έργων του καταλόγου της Ενότητας ΣΤ
Χρονικά ορόσημα	Αναφορά στους κινδύνους καθυστερήσεων από το σχεδιασμό μέχρι την υλοποίηση της στρατηγικής και μέτρα αντιμετώπισης
Επιχειρησιακή Ομάδα διοίκησης της στρατηγικής	Εμπειρία και διαθεσιμότητα στελεχών / μελών της Ομάδας έργου. Χρήση εξωτερικών συμβούλων